

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével)

Száma mindenütt 1 krajosár.

Előfizetési ára:

Helyben házhoz hordva vagy vidéken postai szűküléssel: egy hónapra 60 kr.

Esti Hírlap

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
V. ker., Honvéd-utca 4. szám.

Szerkesztési órák:

délután 10 óráig délután 3 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap.

Szerkesztési telefon: 686.

Kiadóhivatali telefon: 889.

Hat milliárd.

Az *Esti Hírlap* számára írta:
Túrr István tábornok.

Három milliárdot fordított Kuba és a Fülöpszigetek erősítésére Spanyolország néhány esztendő alatt. Most pedig az amerikai Egyesült-Államok kormánya fog három milliárdot költeni arra, hogy ezeket az erősítéseket lerombolja.

Nem borzasztó vétek ezt a temérdek pénzt így a tengerbe dobni! Mikor arra oly sokfelé volna szükség!

És Amerika ezentúl még többet fog költeni a fegyverkezésre mint eddig. A tengeri hadereje már most is elég impozáns.

Nizzából gyakran rándultam át Villefrancheba, régi barátomhoz, Selfridge tengernagyhoz, a San Franciscói hajóraj parancsnokához és láthattam, hogy az ott horgonyzó amerikai hadihajók kitünően vannak felszerelve, a legénység fürgé, erőteljes, a tiszték igen műveltek, az ágyuk pedig jobbak mint a Krupp-félék.

De hát a jó hajóhad nem sokat végezhet, ha nem támogatja kellő számú hadsereg.

A lapok a karlisták brüsszeli gyűléséről írva emlegetnek egy solferinói herceget. Ilyen nevű herceg nincs, de a név — miután már szóba jött — az illetőknek eszükbe juttathatja Niel tábornokot, aki a solferinói ütközet után lett tábornagy és aki már 1867-ben figyelmeztette a francziákat arra, hogy nagyobb hadseregbe van szükségük, be kell hozniok az általános védkötelezettséget.

— Ön azt akarja, kiáltotta feléje valaki, hogy Franciaország egy nagy kaszánya legyen!

— Ön meg azt akarja, felelé a tábornagy, hogy Franciaország egy nagy temetővé váljék.

A franczia törvényhozó testület, ahelyett, hogy behozta volna az általános védkötelezettséget, 10,000 emberrel leszállította az évi ujonczjuttalékot. Niel ezt annyira szívélyesen vette, hogy a bánat csakhamar sirba vitte. Legalább nem érte meg az időt, amikor a jóslata oly retentő módon megvalósult.

Az amerikaiak talán még megbánják, hogy hadseregüket oly túlságosan hanyagolták el.

De ha az amerikaiaknak most sikerül is Cubában partra szállni, vajjon mit érnek? Hacsak valami új serumot nem találnak fel a sárga láz ellen!

Tartanak is ettől a hadviselő felek és szóba jött, hogy a hadjáratot elhalasztják őszre. A régi időkben csakugyan úgy szoktak tenni, hogy tél idejére fegyverszünetet kötöttek a hadviselő felek. I. Napoleon szüntette ezt meg, mert azt hitte, hogy a télnek is parancsolhat. Keservesen bánta meg ez az elbizakodottságát. Ha ő 1812-ben a régi szokáshoz képest Lengyelországban telel, akkor elmarad talán a borzasztó orosz téli hadjárat és Európa ma talán egészen más képet mutat.

Nagyon kívánatos volna, ha az amerikaiak okulnának ezen a példán és a hadjáratot elhalasztanák. Őszig talán mégis észre térnek a hadviselő felek, véget vetnek ennek a komoly ok nélkül való háborúnak és a vitás kérdést választott bíróság elé viszik.

Az európai hatalmak, úgy látszik, már igyekeznek a háborusdi rettenetes költségeit csökkenteni. A gyarmatszerzés eddigi drága módja helyett kieszték a *bérelti rendszert* és ezt alkalmazzák a mennyei birodalomban.

Ez majd nem fog annyi milliárdba kerülni. Sőt a hatalmak, miután ilyen utra térnek át, talán arra is rájönnek, hogy még nagyobb megtakarításokat eszközölhetnének, ha megalkotnák a *szabad európai államok szövetségét*. Akkor alaposan szállíthatnák le a milliárdos budgeteket és nagyobb összegeket fordíthatnának a szociális viszonyok javítására. Hogy erre mekkora szükség van, azt észrevehetjük a németországi választásoknál, ahol a centrum után a szociálisták nyerték a legtöbb szavazatot. Ez komoly jel, mely arra inti Európa kormányait, hogy a szociális bajok még borzasztó meglepetéseket szerezhetnek a világnak.

Budapest, június 20.

+ A *Kossuth-gyalázók és a bécsi centralisták*. Lapunknak egy barátja, akinek alkalmá van érintkezni bécsi udvari körökkel, a következőket írja: A Kossuth-gyalázók rendszeres terv szerinti jártak el, még pedig, mint biztos for-

rásból értesültem, az *osztrák centralistákkal* egyetértve, kik már arról álmodoznak, hogy amint sikerül Ausztriában megdönteniök az alkotmányosságot, utána Magyarországon is behozhatják az abszolutizmust. Ezt már késznek veszik és erősen számítanak a *nemzetiségekre és a néppártra*. Ez a magyarázata Luegerék fanatikus magyar-gyűlöletének is, valamint az osztrák centralisták, feudálisok és klerikálisok nagyhangú szájaskodásának és ama taktikájuknak, hogy el akarják hitetni az osztrák földbirtokos osztálylyal és kisiparosokkal, hogy a kiegyezés Magyarországgal károkkal jár.

Magyarország és a Vatikán.

A római Kuria ellenséges érzülete Magyarországot iránt minden alkalommal megnyíltkorozik, még pedig nem is diplomáciai simasággal, hanem brutális kitérőben. Amíg XIII. Leó mindenképpen keresi a francia köztársaság barátságát, amíg nyilván hízleg Németország hatalmas császárságának, és Oroszország czárjának is a kedvében jár: addig Ausztria-Magyarországgal szemben következetesen merev magaviseletet tanúsít, de különösen a magyar apostoli királyság irányában nyílt ellenségeskedését legkevésbé sem titkolja.

Már pedig a pápa, ha valóban a katolikusok közös atyja akar lenni, egyenlő mértékben tartozik jóindulattal viseltetni valamennyi hívő és mindama nemzetek iránt, akik közösségben élnek az apostoli székekkel. Rampolla bíboros államtitkár és a bécsi nuncius csak annyiban felelős érte, amennyiben a pápa szándékát szolgálják; viszont azonban ne feledjük, hogy XIII. Leó véleménye amaz értesülésekből alakul, melyeket diplomáciája neki szolgáltat, amely értesüléseit ott veszi, ahol kapja, leginkább ama körből, melylyel érintkezik, azoktól, kiket fölkeres vagy akik fölkeresik.

Igy támad amaz ellenséges érzület.

A Vatikán e magatartását tagadni nem lehet. Avagy mégis kötségre vonnák?

Klerikálisaink az ellenkezőről áradoznak ugyan, de szószaporitásként egyebet fölhozni nem képesek.

Amióta Schiaueh Lérinez, bíboros, nagyvárad püspök minden aktuális ok nélkül, a harmas szövetség alakulása idején, szóba hozta az ugynevezett római kérdést a magyar delegációban: azóta, pedig annak tizenkét esztendeje is múlt, a Vatikán nyíltan állást foglalt Magyarországgal szemben. Mi okon? Azt talán csak nem várhatta a magyar nem-

zettől, hogy dezavualni fogná az Olaszországgal kötött szövetséget. Németországgal sem telte, sőt a német centrumpart nem is bolygatta azt, már pedig ez évenkénti nagygyűlésein rendszerint akadémikus értekezést tart a római kérdésben; — és a Vatikán mégis legjobb barátságot iparkodott tartani Vilmos császár kormányával.

Mit tapasztaltunk azonban mi azóta? Folytonos s rendszeres akadékoskodást egy személyi, mint tárgyi kérdések terén.

Az előbbiek sorában különösen jellemző volt egyik érdemes egyházi férfunk esete, akit a Római Kuria kereken visszautasított, midőn a magyar kormány a király jóváhagyásával püspöknek jelölté, később néhány év múltán elfogadott s pedig beiktatott ez a férfi, ki most is disze a magyar püspöki karnak, a Vatikán említett Pálfordulása közben, sem azelőtt, sem azóta nem változott. Egyáltalán a pápai szent-szék azóta is folyton szokott akadályokat gördíteni az egyházi ki-nevezéseknél és egy esetet kivéve, mely tavaly némi zajt is ütött, mihiendelele akadékoskodással gátolja a püspöki székek betöltését, ami már Bécsben is nehezeltést kellett, hol a Vatikán mellett diplomáciaink jelentései következtében szóvá tették a szentesítés emez eljárását, mely bizonyos tekintetben a magyar kath. papságot is érzékenyen érheti, midőn az az illetékes egyházi főhatóságunk szerint is teljesen érdemes s hivatott papjaink alapos ok nélkül egyszerűen visszautasításra találunk Rómában. A horvát papság körében annak idején valóságos forradalmat idézett elő a zágrábi érseki szék legutóbbi betöltése, amiód a pápai Kuria valamennyi horvát jelöltet visszautasított, mert Strossmayer, gyakovári metropolitájává, míg végre idegenből, Dalmáciországból vett kölesön a horvát bán egy püspököt, hogy az éles viszály valamiesodás ki-eg enlitést nyertjen. Hasonló viszály merült föl most is az ömeretes Krapacs-Vorsak ügyében: a tényállás ebben röviden az, hogy Strossmayer kivánságára Rómában a legnagyobb készséggel hozzájárultak Vorsak kinevezéséhez, ellenben Krapacsöt egyre kifogásolja, jóléhet a zágrábi érsek méltónak találta ajánlására, midőn Josipovich és Khuen-Héderváry a magyar kormány jóváhagyásával előterjesztették.

Egyebekben sem különbözik a Vatikán magatartása Magyarországgal irányában. Nem említhük itt különös nyomatókkal a római Kuria eljárását a polgári házasság dolgában, mert hiszen a dogma mögött kereshet erre magyarázatot, aki ilyet akar: de meg azért sem ér-

==== Naponkint 50 koronás értéket sorsolunk ki, szombatnokin 200 koronásat. Az összes egy heti lapszámok, akár megnyerték az 50 koronás díjat, akár nem, tovább játszanak a 200 koronára.====

demes nagy feneket keríteni ennek a dolognak, mert semmi maradandó nyomot nem hagyott maga után; azt azonban jellemző s érdekes tünet gyanánt említhetjük fel, hogy a Vatikán a porosz kulturharc idején Németországban behozott polgári házasság ellen sem nyilatkozott oly élesen, hasonló czélú s tartalmú iratában, mint teszi vala az imént Magyarországgal szemben.

Agliardi esetén kívül nagyon szembeszökő az utóbbi időben a magyar-ellenes nagy-horvát (pankrota) agitáció dédelgetése a Vatikán részéről. Említettük már, hogy Strossmayer, gyakovári püspök mily könnyű szerrel vitte keresztül Rómában bizalmas emberének, Vorskának koadjutorává való kinevezését, még pedig a magyar apostoli korona jogainak tartozó tisztelet mellőzésével; ismeretes az is, hogy ugyancsak a gyakovári püspök egészen a saját képére alkotta meg a Vatikán utján Bosznia-Hercegovina katolikus egyházi szervezetét; nemkülönben sikerült neki a szláv szerzetes engedélyezésére Birni a pápát a Balkán-félszigeten, vagyis inkább a horvát nyelvű istenítisztelet behoztatását kieszközölnie, azzal a különleges előjoggal, hogy az összes katolikus szlávok védőszentjeiül közelebb előmozdított Czirili s Metód napján, július 5-én Zágrábban szláv (horvát-illir) nyelvű ünnepélyes istenítisztelet tartandó. Ez a kedvezmény annál feltűnőbb, minél érdekesebb ridegséggel utasítja vissza a vatikán a magyar görög-katolikusok avagy akárcsak a csehok s morvák követelését a nemzeti liturgia behoztatására nézve. Nyilvánvaló ezekből, hogy a római Kuria pártfogásába vette a nagy-horvát eszmé terjesztését, ami a dolgok természetes rendjénél fogva annyit jelent, hogy a pápaságnak oly czéljai vannak vele, melyek homlokegyenest ellenkeznek a magyar apostoli korona hagyományával, melyeket a Vatikánnak első sorban kellene repektálnia.

Még inkább szembe ötlök a római Kuria legújabb beavatkozása a magyarországi pártok ügyébe. A mióta a híres Agliardi helyét *Taliani* foglalta el, Bécsben a néppárt valóságos bucsujárást folytatól hozzá; ennek eredményét láthatjuk a néppárti pápi vezérének egyházi kitüntetésében, valamint a néppárti grófok külön megdíszítésében. Nem tulajdonítunk ennek kloteténél nagyobb fontosságot, mert hiszen régebben is történt hasonló, mint pl. boldogult Czirák János gróf és akkor oly tulkapással állunk szemben, melyet a legerősebben vissza kell utasítani, már csak azért is, mert a néppárti izgatónak azóta nőtt oly nagyra a tarójuk.

Mind Ezek a jelenségek félreismerhetlenül tanuskodnak a Vatikán ellenséges magatartásáról, amely egyenesen kihívja a magyar nemzetet és a kormányt sőt a hazafias magyar katolikus papságot magát is.

Ezek a jelenségek ugyanis teljes-séggel távol állanak a hit s erkölcs kérdésétől, melyben (in rebus fidei

et morum) egyébiránt hazafias fõpapságunk, úgy mint derék lelkészeink semmiben sem hanyagolták el pásztori kötelességeiket, hogy Róma különös ellenõrzésének szüksége fõforogna.

Itt tehát pusztán politikai irányu lépésrõl lehet szó, mely a vallás és egyház ügye alatt a magyar nemzet érvényesítését akarja meggátolni ama sötét tervek érdekében, melyeket a Lajthán innen s túl a reakció ismert hívei a régi vakandók furlangosságával, de annál nagyobb vakmerõséggel kovácsolnak az ujkor nagy vívmányai és szabad intézményei megdöntésére, melyeknek leghatalmasabb s leghivatottabb õre a magyar nemzet lévén, ellene fordul a fekete internacionale és az avas középkor ádáz összeesküvése.

Ez áskálódásokkal szemben elhibáztunk veljünk azt a módszert, mely a belölük származható veszélyt csekélybe veszi, avagy éppen szemet huny elõlük. Ellenkezõleg a jelen száz év története kézzel fogható bizonyosság arra, hogy ez a fekete reakció, vagy odújába vonul vissza, vagy pedig meghunyászkodik: elsõre például Olaszország, a másikkra Franciaország nyujt, különösen épületes ez utóbbi, mert azt a tanulságot adja, hogy a pápaság még a köztársasági ördöggel is szövethetik, ha egyszer belátja, hogy nem bír vele.

Tallhegygyel.

A hattyu boszuja.

Mikor budapesti székes fõvárosunk felett kezd derengeni a hivatalos hajnal és a sokszor megkotort városligeti tó felett megmozdul a köd, elgõrblt tanárok, szelid magánhangzók illetve magánzóók kinyitogatják az ablakaikat, felhaznak egy szõrös inget és elindulnak a még locsolatlan Andrassy-uton egy nyirkosgó kerekpáron. Fõlesengetik a legéberebben alvó rendõrt is és minden kanyarodónál fellöknek egy-egy kilencszoknyás palotai sváb asszonyt, aki a vásárcsarnok felõ ballag. A görõngyõs Stefánia-uton ezután találkozik ez az új nemzedék és zongora pedál helyett forgópédált tapos. Sovány nevelõnõk fejtegetik utközben urnõik nagyszerû áhnaít és tapossák tovább a gördülõ kerekeket.

Mikor ez a díszes társaság végig nézle egymás lábikráit, kifáradva betér a Weingruber fõvárosi pavillon vendéglõjébe és olyan étvágygyal reggelizik akár egy gyújtófogházból kiszabadult rab. Az elõbujó napsugár kacsija a tó szélén uszkáló hattyuacsalódot is megbámulni azt, hogy a varrógép helyett milyen csodaszerszámot hajt a lábaival a mai hölgyvilág. Minden gépérõl leszálló jövevényt barátságosan üdvözölt a szép fehér nyaku állat, csak egyre haragudott meg nagyon.

A nagyszámu sportzóók között ugyanis volt egy szikár sovány nõi alak ábrándos kék szemekkel és beesett mellel; kíséretében egy kõvõr kopaszodó uri ember karikázott. Mikor ez a feltûnõ pár leszállt kerekérõl, a hattyu dühösen neki szaladt és alaposan megcsipkedte a lábászárakat. Nem használt itt semmi ijesztgetés.

Pár nappal ezelõtt Herman Ottó, a kitûnõ természettudós éppen hazatérõben volt a rákosi békalesrõl. Megelégedetten mosolygott és leült reggelizni; alig pár perc múlva tanuja volt a leirt

jelenetnek. Letette a kanalat, oda sietett a hattyuhoz és tulvilági nyelven beszélgetésbe elegyedett vele. Mikor visszatért asztalához, elfogott a kiváncsiság, megtudni mit végzett. Oda surrantam asztalához és megkérdeztem.

Herman Ottó röviden válaszolt:

— Ez a pár ember operaénekes, az egyik Lohengrint játszta, a másik Elzát és az fájt a hattyunak, hogy egyikük sem akarta felismerni, mint régi mûvészársukat . . .

Géza.

Madarász József és Haynau.

A tegnap *Sárkeresztúron* ünnepelt Madarász József, aki félszázad óta a kerületnek országgyûlési képviselõje, pár év elõtt megírta emlékiratát.

Sok érdekes dolgot olvashatunk mûvében.

1849-ben Haynau fogságába került, de egyidõre nevének rokonsága kiszabattotta, hogy aztán pár hónap múlva kilencez esztendõre az olmuízi fogságba kerüljön.

Ideiglenes kiszabadulásakor találkozott Haynauval. Ujépületi fogságát s Haynauval való találkozását ekkép írja le naplójában:

«Haynau báró mellé volt beosztva Luka Sándor, nõmmel sógor-rokon, az elhíresztelt pecsovics, de régtõl jó ismerõsünk. Nõm azt hitte, megszabadulhat.

Luka nõmet azonnal elvitte Haynauhoz s mint példandékúli jó szelid természetûket ismertetett. Haynau azt kérde: «Ott volt-e április 14-én Debreczenben?» «Nem, mondá nõm.» «De ha ott volt, el ne tagadják», mondá õ. Nõm erõsíté, mert való is volt, hogy mi elõbb eljöttünk onnan. «Akkor, amennyire tőlem függ, szabad lesz, mondá, de a pernek le kell járni.» Nõmnek s gyermekeimnek naponta párszor szabad bemenetele volt hozzám.

Az ujépületben másnap a letartóztatottakkal kimentem sétálni. Rállom lenn õrizetnek Csányi, Szacsavay; fenn az emeletben Bathány Lajos gr. és Károlyi István. A követek közül Barai György ugy lármáz és nevetgél a sétálók közt, mintha senkinek semmi sem nyomná a lelkét.

Alig pár nap múlva többeket hoztal Szabolesból, páronként egymáshoz lánczolva; az egyik párban megösmertem Kállay Odónt és Zoltán Janost.

Szeptember vége felé vagyunk. Lesujtó hírek hatolnak be hozzánk. Hírlik, hogy Klapka készül földadni Komárom várát.

Bathány Lajos gróf nem jart le sétálni, a folyosón kiinn láttam többször. Nem beszélhettem vele, de a közös nyomor e helyén fájlaltam sorsát. Hallom, azt mondá: «Még Komárom föl nem adatik, ne tartsanak, ha Komárom földadatnék, akkor végünk van. Kikõthetik nemcsak a foglyoknak a szabaddá tételét, de az alkotmány teljes helyreállítását is.»

En azt véltem, hogy ha lehetne hü-nõsebb tény a világsi fegyverletételnél, akkor Komárom várának földása volna az.

Amint egyik-másik fogoly beszélhet Bathány Lajossal, elmondja azt nekünk sétáinkon. Így tudjuk meg azt is, hogy Károlyi Istvánnal õk együtt lévén, sokszor enyelegnek, hogy melyik miként lesz terhelve. Károlyi azt hiszi, hogy õt az ezred állításáért fõbe lövik és hogy Bathány csak pár évet kap stb.

1849 december elején sikerült kieszközölni, hogy szabadiábra kibocsáttattam. Nõmmel Haynauhoz mentem. A kecskeméti utcában Károlyi György gróf házában volt szállva.

Midõn beléptünk hozzá, elénk jött, magas szikár alak volt. «Személyesen kívántam megköszönni, hogy kibocsáttott, mondám s visszaadott családomnak.» Nõmet õléssel megkínálván, közbevágott azonnal s nyilvánítá, hogy nõm és Luka Sándor által meggyõzõdve afelõl, hogy a legjobb családnyak egyike vagyok, — nõm kedvéért szívesen tette.

Kértem, engedje meg, hogy éltes szüleitmel Felhõben, s nõm családját

Paksón meglátogathassam. Megengedte. Kértem azokat is, akik le vannak tartóztatva, részesítse min' engem részesített a szabadiét áldásában.

Rõm tekintett, szemtõl-szembe néztünk egymással pár másodpercig, ki kellett látnia, hogy kéresem õszinte s ha eléinte kissé mintegy visszatetszett, szívélyesen mondá: Önöket polgári egyéneket nem kánczatom, a polgáriak iránt meg fogom tenni, amit lehet; a katonák azok esküjök ellen téven, azokat éri a büntetés.»

Figyelmeztetés.

Miután több helyrõl azt az értesítést kapjuk, hogy kolportörök visszaéléseket követnek el, nevezetesen, hogy az *Esti Hírlap címén más estilapot tukmálnak a közönségre*, van szerencsénk figyelmeztetni olvasóinkat, hogy éppen a visszaélések megállítására érdekében saját kolportör-személyzetet szerveztünk és a mi elárusítóinknak tilos más estilapot kínálgatni, vagy elárusítani. Tisztelettel kérjük is a közönséget, hogy beuntuk értesíteni szíveskedjék, ha valamely kolportörünknel esetleg más esti újságot lát.

Saját érdekükben különösen ajánljuk olvasóinknak: figyeljenek a czímrre. Tessék mindig

Esti Hírlapot kérni, nehogy a kolportör vagy áru itó más, olyan lapot adjon, mely számmal ellátva nincs, tehát nem orszjegy.

A 250 koronás értékü nyere-ményekre kizárólag csak az Esti Hírlappal lehet játszani. Ennélgyva mindenkor

Esti Hírlapot tessék kérni. Szána egy krajczár.

Az Esti Hírlap sorsjátéka.

A magyar újságlévasás meghedveltetésére és szélesebb körökben való terjesztésére az Esti Hírlap közönsége, tehát az egyházasos hírlap minden uszóje számára mindennap a törvény felügyelete alatt álló tárgy-

sorsjátékot

rendezünk.

Egy krajczárért az Esti Hírlap minden uszóje játszik és pedig nem csupán az aznapi számokra való sorsoláson, hanem a heti sorsoláson is.

A rendes napi sorsjáték nyere-ményének értéke 50 korona. A heti nyere-ménynek pedig, amelyre az egész hét valamennyi napján, hétfõtõl szombatig kibocsáttott lapszámok játszanak 200 korona.

Gondunk volt arra, hogy valóban pénz-értékû, mindenképpen becses és — szükség esetén — azonnal pénzre tehető nyere-mény tárgyakat adjunk.

Így választottuk a rendes napi ötven koronás nyere-ményekre a következõket:

1. Munkácsy összes munkái és élete. Nagy díszkiadás, vagy
2. Szép nagy öljfestmény arany keretben vagy
3. Hét aranyóra, arany lánczozal.

A húszáz koronás nyere-mény tárgyak:

1. A Pallas nagy Lexikona, az összes ismeretek tára díszkötésben, vagy
2. Kék gyártmányu bicikli, vagy
3. Kettõs fedõlõ férfi aranyóra, aranylánczozal.

E sorsolásunkra a m. kir. szabadalmi hivataltól 11,614. szám alatt kizárólagos szabadalmunk van, a m. kir. lottójövedéi igazgatóság pedig 789. számú rendeletével adta meg vállalkozásunknak a pénzügyi hatóság engedélyt. A sorsolás kir. közjegyzõ hivatalos közremûködésével történik.

A mai nap kibocsáttott lap példányokra, a mai lap hõlõhöz olvasható számokra a sorsolás a következõ nap délelõtt tartatik Weinmann Fülöp dr. kir. közjegyzõ Andrássy-ut 9. sz. 11. emeleti irodájában s a sorsolás eredményét a húzás napján

délután megjelenő számunkban közöljük.

A nyertes lappéldány tulajdonosa, az illető lap bemutatása után nyomban megkapja a nyereményt, ha személyesen jelentkezik a kiadóhivatalban (Honvéd-utca 4. sz.). De ajánlott levélben is beküldheti az Esti Hírlap nyertes számát és akkor a kiadóhivatal azonnal, postán küldi meg neki a kívánt nyereményt.

Azokat a nyereménytárgyakat, amelyekért a nyerő 14 nap alatt bármi okból nem jelentkezik, haonkint újra kisorsoljuk olvasóink között és pedig ama nyereményeket, amelyek felvételi ideje a hó végéig lejárt, mindenkor a következő hónap első hétfőjén.

A mai sorsolás.

Ma, június 20-án az Esti Hírlapnak két sorsolása volt. Mindkettőt Weinmann Fülöp dr. kir. közjegyzőnek Andrassy-ut 9. sz. II. emeleti irodájában.

Az első sorsolásban, amely a rendes 50 koronás nyereményre folyt, résztvettek a június 18-án szombaton és napi kelettel kibocsátott összes lappéldányok a lap homlokzatán olvasható számokkal.

Ez alkalommal a szembati keletű lappéldányok közül nyertesnek kihuzatott a napi 50 koronás nyereményre:

* B-274 *

A második húzásnál, amelyben résztvettek a múlt heti összes lappéldányok, amelyek június 18-dikától kezdve bezárólag június 18-ikáig kibocsátottak, nyertesnek kihuzatott a heti 200 koronás nyereményre:

a csütörtöki

* AF-519. *

A sorsolásnak ezt az eredményét az alábbi közjegyzői hivatalos tanusítvány gazolja:

Dr. Weinmann Fülöp
kir. közjegyző
BUDAPESTEN.

Ügyszám
1053/1898.

Tanusítvány.

En dr. Weinmann Fülöp budapesti királyi közjegyző hitelesen tanusítom, hogy az Esti Hírlap sorsjátékánál mai napon délelőtt az 50 öleves koronás nyeremény megállapítása tekintetéből kihuzatott a 274 kettőszázhetvennégy számmal és a B betűvel ellátott papírbárcza,

a 200 kettőszáz koronás nyeremény megállapítása tekintetéből kihuzatott az 519 ötszázhetvenkilenc számmal, a AF betűvel és csütörtök nappal megjelölt papírbárcza.

Budapestben, egyezményes százkilencvennyolc évi június huszadikán.

(P. H.) Dr. Weinmann Fülöp
kir. közjegyző.

Felkérjük a jelzett szombati és csütörtöki lappéldányok tulajdonosait, hogy az 50, illetőleg a 200 koronás tetszés szerint választandó nyereménytárgy átvétele végett kiadóhivatalunkban jelentkezni sziveskedjenek.

AZ ESTI HÍRLAP.
Honvéd-utca 4.

ESTI HIREK.

Véres éj az Aréna-úton.

(Az Esti Hírlap tudósítása.)

A vasárnap éjjel nem mult el véres multság nélkül.

Éjjeli 12 óra lehetett, amikor Márton Ferencz postakocsis hazafelé igyekezett a Hungária-kerti vendéglőből. Az Aréna-úton három borközi állapotban levő ember, névszerint Berta Mihály kocsis, Papp Ignác szemeslegény és Kovács János kocsis kötekedni kezdtek vele.

Csakhamar verekedésre került a sor. Márton Ferencz kését rántotta ki és azzal védekezett. Hosszas harcz után az odasiető rendőrök szétválasztották a feleket, akik mind a négyen véresen kerültek ki a viaskodásból. A támadók vereséget szenvedtek, közülök Berta

Mihály a lapoczkáján olyan mély szurást kapott, hogy a telefonhívásra a helyszínére érkező mentők kénytelenek voltak a Rókusba szállítani.

A többieknek a koponyáján és karján volt egy pár seb, amelynek bekötözése után a társaságot a VII. kerületi rendőrkapitánysághoz vitték be.

Alig végeztek a mentők a sebesülteket, már is újabb eseteknél kellett segínyt nyújtaniok.

Pár lépéssel arrébb segélykiáltásokat hallattak valami szerencsétlenül járt emberek. Kitért, hogy egy Ós-Budavárból a városba rohanó villamos két szegény sváb muzsikust, Pick Hermant és Sebő Károlyt elütötte. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a karjukon és lábukon szenvedett zúzódások árán, aránylag könnyen menekültek meg. Lakásukon ápolják őket.

Törvény előtt.

Várkonyi felségértési ügye.

A napokban a sajtót az a hír járta be, hogy a Bécsben fogvatartott Várkonyi a hírhedt népbolondítót a budapesti büntető törvényszék felségértés miatt kéri ki Ausztriától. Mint most illetékes helyről értesülünk, ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert a budapesti büntető törvényszéknek — mely felségértési ügyben egyedül illetékes — Várkonyi ellen felségértésbeni eljárás eddigéig megindulva nincs. A budapesti kir. ügyészség pedig kijelentette, hogy ebben az ügyben semmiféle felvilágosítást nem adhat. Mindinkább homályossá teszi azonban ez ügyet egyes bécsi lapoknak az a híresztelése, hogy a bécsi bíróság a budapesti hatóságok megkeresésére elhatározta Várkonyi kiadását — míg más oldalról ismét az a homlokegyenest ellenkező hír jutott az ottani napisajtóba, hogy a Várkonyi kiadását kérő megkeresést a bécsi hatóságok elutasították s hogy az így ép bírel megmenekedett népműtő vezér Szvajcra fog költözni. Ez ellentétes híreknek magyarázata az a homályosság, amelybe az állítólagos felségértés tényállását burkolják.

— **Elítelt plébános.** A Székelyföld írja: Paál György kézdipolyáni róm. kath. plébános feltűnő jóindulattal viseltetett Egyed Irén tanítónő iránt. Ellátta sok jó tanácsot, sőt pénzbeli kölcsönökben is részesítette a csekély javadalmasú szép tanítónőt, oly reményben, hogy Egyed Irén az ő nagy emberbaráti szeretét kellőképpen méltányolni fogja. Egyed Irén azonban a plébánost ezentul feltűnő hidegen fogadta, majd pedig más községbe helyeztette át magát. Paál György fölháborodásában levelet írt a tanítónőnek, melyben szemrehányja hálátlanságát s felszólítja, hogy adósságát mihamarabb rendezze, mert különben erkölcsi halottá teszi. Egyed Irén a törvény előtt keresett oltalmat és Paál György plébánost a törvényszék, valamint a kuria is zsarolás vétsége miatt 8 napi fogházra ítélte el. Elrendelte egyúttal azt is, hogy az iratokat az elítelt illetékes egyházi hatóságokhoz tegyék át.

Rendőri hírek.

— **Csendélet a villamoson.** Ebédre hazamenő zugligeti lakosokkal van tele a villamos, de a kocsis a Pálffy-téren tul megáll, mert egy utas nem akar jegyet váltani. En megmondtam, hogy a János-kórházig kérek jegyet «mondja az utas». En pedig megmondtam, hogy az átszálló jegy csak a Pálffy-térig érvényes. Tessék jegyet váltani, vagy leszállani. Így szól a kalauz, az utas azonban marad helyén. A kalauz rendőrért megy, a kocsis áll s az utasok zugolódnak, de az ifju ur se nem fizet, se nem mozdul. Ugy látszik nagyon tetszik neki, hogy mindenkinek a szeméi ő reá

vannak irányozva, s ő miatta várakozik annyi ember. Megjő a rendőr felírja a makacs utas nevét — Lasics Dusánnak hívják s foglalkozására nézve magánhivatalnok, de leszállítani nem akarja. A kalauz rimánkodik, őt megbüntetik, ha az ellenőr jegynélküli utast talál a kocsin, az ifju azonban nem mozdul s a rendőr lemozdítani nem akarja. A botrány növekszik. Végre azt javasolja valaki a közönségtől: «Gyűjtésük össze a 6 krt.» Ez hat. Az ifju ur végre jegyet vált s a kocsis fél órai botrány után végre tovább robot.

— **Kiváncsiságának áldozata lett** Friedmann Gyula, 21 éves kereskedősegéd. Az Eskütéren valami építkezési állványra ment föl, hogy onnan nézze a hid alapozási munkálatait, amelyek a közönség előtt tudvalevőleg el vannak zárva. Amint erősen kihajolt, elszédült, leesett és hátul betörte a fejét. A mentők a Rókusba szállították, ahol egy hétig kell majd az ágyat nyomnia.

— **Halálosan megszurva** találta ma délelőtt 9 órakor a Külső-Bécsi-úton egy munkás öltözött embert. A nála levő katonakönyvből kiderült, hogy az illető Panyaky Antal, jablonkai illetőségű, 26 éves téglagyári munkás. A mentők a Szt. János kórházba szállították, de aligha fogja az estét megérni, mert a szurás a lapoczkája alatt egészen a tüdejéig hatolt. A rendőrség nyomozza a tettest.

Különbölk.

Az Esti Hírlap iránt nyilvánuló rendkívüli érdeklődésre tekintettel, mai, hétfői számból két kiadást készítünk. Az első kiadás fél 12-kez a második pedig délután 2 órakor zárul. Megjegyezzük, hogy a lap szüneteltetésére az első kiadásról folytatólag megy át a második kiadásra.

— **Egyházpoltitka a temetőben.** E hó 13-án Felső-Szarnyén elhalt Rugeri Bálint nevű olasz munkás, ki már vagy két éve betegesen feküdt. Elelőtt vagy három évvel egy zsidőleányval kötött polgári házasságot s ezért őt az odaváló helyettesítő plébános, Kulifay Antal, nem akarta eltemetni. Miután ezért a község lakossága nyugtalanodni kezdett, a Felső-Szarnyére kiküldött Cselkó Jenő szolgabíró — mint a Vágvolgyi Lap írja — a rendőri szempontból kirendelt csendőrséget félreeső helyen keresztelbő helyezve, elment a község birájával a kath. plébánoshoz s felhívta, hogy a hullát temesse el. Miután az, hivatkozva az elhunyt házasságának csupán polgári kötésére s arra, hogy újszülött gyermekét, daczára katholicus voltának, a zsidó vallásra iratta, a hulla eltemetetését végleg megtagadta. — Cselkó Jenő szolgabíró a hullát a Puchórol magával hozott Zsámbokréthy Lajos evangélikus lelkészhez az egész községi előjáróság jelenlétében a katholicus temetőben eltemettette. A többnyire kíváncsiakból állott tömeg a temetés után nyugodtan széjjel oszlott.

— **Magyar és német Bruck.** Érdekes verseny színhelye Bruck városka. A határszéli város tudvalevőleg dupla: fele magyar, fele osztrák. A magyar Bruckot a mosoni fő- és alispán hódította vissza, mikor keresztülvitte, hogy Bruck-Ujfalu külön, a másiktól független magyar községi vezetést nyerjen. A király évenként többször kiutazik Bruckba, a katonai táborba, az idén június hó 21-én reggel 6 óra 50 perczkor érkezik először Bruck vasutállomásra. Mikor ezt az osztrák Bruck meghallotta, nagy előkészületeket tett ő Felsőge fogadására. A magyarok sem hagyták annyiban a dolgot és még nagyobb fényt fejtenek ki, hogy ő Felsőge érvezze magyar Bruck lelkes hódolását. Rendkívüli érdekes verseny fejlődött ki mindkét részről és pénteken már Rumbold budapesti díszítő intézte magyar részről a magyar Bruck felékesítését, mire az osztrákok az első bécsi díszítőért sürögnyöztek. Tegnap Fabricius mérnök érkezett Bruckba a magyar díszítés meg szemléltetésére és folytatására. Bizonyos, hogy a magyar fogadás nagy örömet okoz az osztrákoknak. Ő felsége tisztes kísérettel érkezik a

brucki táborba, vele utaznak a Bécsben székelő összes követéségek katonai attaséi. A brucki pályaudvarban Pálffy-Daun Vilmos gr. főispán, Pogány József alispán, továbbá Bruck-Ujfalu bírása és jegyzője fogadják, aminek megtörtéttével ő Felsőge lóra ül és kísérettel a táborba lovagol.

— **Pellagra-eset Biharmegyében.** Pellegra eset mutatkozott már Biharmegyében az élesdi járásban, ahol azt Sámson Márton dr. tb. megyei főorvos egy asszonyon konstatálta. Az esetet azonnal bejelentette Szunyogh Péter alispánnak, aki a belügyminiszternél tett jelentést. A belügyminiszter egy egészségügyi felügyelőt rendelt ki a ragályozott területre. Sámson Márton dr. tb. megyei főorvos bemutatta a ragályozott nőt a nagyváradai orvosok előtt, akik majdnem teljes számban megjelentek a Biharmegyei kórházban. A ragályozott nő egész teste kiütésekkel van borítva, de fájdalmat nem, csupán általános gyöngeséget érez. A hatóságok mindent elkövetnek a járvány megállítására.

— **Akomáromi Molnár apát ellen.** A komáromi értesítő írja: a komáromi kat. autonóm hitközség, Molnár János apátplébános ellen oly nemű akciózt indított meg, melynek sikere esetén Molnár János, komáromi apátplébánosi minőségét elvesztené, illetve valamely más plébánára való át helyezését előmozdítaná. E célból az autonóm hitközség kérvényt nyújtott be a városi kegyurasági közgyűléshez oly célból, hogy az intézen feliratot az egyházmegyei püspökséghez az iránt, hogy a helyettes adminisztrátori állapotot szüntesse be és a plébániai ügyek vezetésére állandó plébánost nevezzen ki. E kérvényt vette tárgyalás alá a városi kegyurasági közgyűlés Táray József kir. tanácsos polgármester elnöklése alatt, mely alkalommal többek felszólalása után alhatározta, hogy Molnár János távolléte miatt előálló ideiglenes állapotok megszüntetése céljából a főegyházmegyei hatósághoz feliratot intéz, hogy Molnár Jánosnak más állásba való helyezése iránt intézkedjék.

— **A gyűjtőfogházból.** A Népszava ma megjelent száma írja a következőket:

A budapesti gyűjtőfogházban sajtóvetőért 8 havi fogházra ítélt Brett Miksa elvtársunktól jogerős ítélet alapján a reája mért büntelést. Brett az ottani Frenesik-féle szabóvállalat műhelyében dolgozik, amelyben a foglyok tekintet nélkül vétségük súlyosságára vannak börtönbe. Így ugyanott dolgoznak Fuchs Mátyas és Januszkovics Száva rablóg, illosok is! Habár az egy-magában véve is gyalázatos és megszegyenítő dolog, még sokkal gyalázatosabb az, mit az ottani rablógfoglyok szokott felügyelő enged meg magának. Pászor Józsefnek hívják e derek ur-embert, ki ugriátszik, inkvizíziókor-beli fogházoknak képzeli magát s ki elvtársunkat egy munkaügyből kitöltő összeszólalkozás miatt, az ottani összes foglyok szemellettára kutyakorbácsosul megkorbácsolta!

Egyidejűleg egy munkás kereste fel ma lapunkat, aki nem régen szabadult ki a gyűjtőfogházból. Az illető előadta hogy ő is Pászor József felügyelő alatt dolgozott s szemtanúja volt a felügyelő brutális bánásmódjának, aki egyre-másra pofozza a foglyokat. Gotromba, kiművelten bánásmódja miatt egy ízben ő panaszt is tett Szabó József fogházigazgatónál. Az igazgató meg sem hallgatta panasztát, hanem rámondult:

— **Takarodjék innen, mert megvált a hatalom mindjárt.**

— **A trichinózis fölfedezője meghalt.** Zenskr Frigyes Albert német tanár e napokban halt meg Erlangenben. A kitűnő tudós nevéhez a 19. század legfontosabb egészségügyi fölfedezéseinek egyike fűződik. Ő volt ugyanis az, aki 1860-ban a drezdai városi kórházban egy állítólag hagyományban elhunyt asszony holttestében, boncolás közben a borsóka féreg (trichin)

